22199 ـ حکم استفاده از قطرۀ چشم برای روزه‌دار

سوال

قطرۀ چشمی اگر مزه‌اش به حلق برسد آیا روزه را باطل می‌کند؟ و اگر باطل می‌کند و من در هنگام روز از آن استفاده کرده باشم و سپس خوابیده باشم و ندانم که آیا آن را بلعیده‌ام یا خیر، حکمش چیست؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

علما دربارۀ اینکه قطرۀ چشمی باعث بطلان روزه می‌شود یا خیر اختلاف نظر دارند.

آنچه شیخ الاسلام ابن تیمیه ـ رحمه الله ـ و همینطور شیخ ابن عثیمین ـ رحمه الله ـ برگزیده‌اند این است که این قطره روزه را باطل نمی‌کند.

شیخ ابن عثیمین ـ رحمه الله ـ می‌گوید:

نظر شیخ الاسلام ابن تیمیه ـ رحمه الله ـ بر این است که سرمه روزه را باطل نمی‌کند حتی اگر مزۀ آن به حلق برسد و می‌گوید که این را خوردن و نوشیدن نمی‌گویند و در معنای آن نیز نمی‌باشد و آنچه با خوردن و نوشیدن حاصل می‌شود به واسطۀ آن حاصل نمی‌گردد و از پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ حدیثی صحیح و صریح وارد نشده که دال بر مُفطِر بودن سرمه باشد و اصل [در اشیا] بر این است که باطل کننده نیستند و عبادت درست است مگر آنکه برای ما فاسد کنند بودنش ثابت شود و این نظر شیخ الاسلام ـ رحمه الله ـ صحیح است حتی اگر انسان مزۀ آن را در گلویش احساس کند. بنابر انتخاب شیخ الاسلام، اگر شخص در حال روزه در چشمانش قطره بچکاند و مزۀ آن را در گلویش حس کند روزه‌اش باطل نمی‌شود.

الشرح الممتع (۶/ ۳۸۲)